

ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Դ Ի Տ Ո Ր Դ Ի Ձ Ե Ռ Ն Ա Ր Կ

ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
3 ՄԱՅԻՍԻ 2015 թ.

Սույն ձեռնարկը հրապարակվել է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքի 48-րդ հոդվածի 1-ին մասի 15-րդ կետին համապատասխան: Այն կազմվել է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի կողմից՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքի և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշումների հիման վրա:

ՔՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ԴԻՏՈՐԴԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ
2. ԴԻՏՈՐԴԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՅԱՏՎԱԾԸ...
3. ԴԻՏՈՐԴԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ, ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ
ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐԸ
4. ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ ԵՎ ԱՆՑԿԱՑՈՒՄԸ.
5. ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԸ

Դիտորդական առաքելության նպատակն ընտրական գործընթացների վերաբերյալ հավաստի տեղեկությունների հավաքումն է և դրանց հիման վրա անկախ եզրակացության կազմումը: Դիտորդական առաքելությունն իրականացվում է դիտորդների միջոցով՝ պահպանելով չեզոքության, անկողմնակալության և ընտրական գործընթացներին չմիջամտելու սկզբունքները:

ԴԻՏՈՐԴԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

Ընտրությունների ժամանակ դիտորդական առաքելության իրավունք ունեն՝

- ✓ միջազգային կազմակերպությունները.
- ✓ օտարերկրյա պետությունների ներկայացուցիչները
- ✓ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության և օտարերկրյա հասարակական այն կազմակերպությունները, որոնց կանոնադրական խնդիրները ներառում են ժողովրդավարության և մարդու իրավունքների պաշտպանության հարցեր, և որոնք չեն աջակցում թեկնածուներին կամ կուսակցություններին, կուսակցությունների դաշինքներին:

Միջազգային կազմակերպությունների, օտարերկրյա հասարակական կազմակերպությունների դիտորդական առաքելությունների կազմում որպես դիտորդ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության քաղաքացիներ ընդգրկվել չեն կարող:

Միջազգային կազմակերպությունները, օտարերկրյա պետությունների ներկայացուցիչները և օտարերկրյա հասարակական կազմակերպությունները դիտորդական առաքելություն կարող են իրականացնել հրավերի առկայության դեպքում, կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովում հավատարմագրվելուց հետո:

Նշված կազմակերպություններին և անձանց դիտորդական առաքելություն իրականացնելու հրավեր ուղարկելու իրավունք ունեն՝

- ✓ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Նախագահը.
- ✓ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Ազգային ժողովի նախագահը.
- ✓ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության վարչապետը.
- ✓ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը:

Միջազգային կազմակերպությունների, օտարերկրյա հասարակական կազմակերպությունների դիտորդական առաքելությունների՝ ընտրությունների վերաբերյալ զեկույցները տեղադրվում են կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի համացանցային կայքում (www.cecncr.am):

ԴԻՏՈՐԴԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՅԱՏՎԱԾԸ

Դիտորդներն իրենց առաքելությունն իրականացնում են կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովում հավատարմագրվելուց հետո:

Հավատարմագրվելու կամ հավատարմագրված դիտորդների ցանկում փոփոխություններ (լրացումներ) կատարելու համար դիմումները կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով են ներկայացվում ընտրությունները նշանակելու օրվանից հետո, բայց քվեարկության օրվանից ոչ ուշ, քան 10 օր առաջ՝ տեղական դիտորդների համար և մինչև քվեարկության նախորդ օրը՝ միջազգային դիտորդների համար:

Դիտորդների լիազորությունները դադարում են ընտրությունների արդյունքների պաշտոնական հրապարակումից հետո՝ 8-րդ օրը, եթե ընտրության արդյունքները դատարան չեն բողոքարկվել: Ընտրությունների արդյունքները դատարան բողոքարկվելու դեպքում դիտորդների լիազորություններն ավարտվում են դատական ակտի հրապարակման օրվա հաջորդ օրը, եթե վերաքվեարկություն չի նշանակվել: Վերաքվեարկության դեպքում դիտորդների վերագրանցում չի պահանջվում:

ԴԻՏՈՐԴԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ, ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ԵՎ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐԸ

Դիտորդն իրավունք ունի՝

✓ ներկա լինել ընտրական հանձնաժողովի նիստերին, իսկ քվեարկության ընթացքում՝ նաև քվեարկության սենյակում, եթե ունի դիտորդի հավատարմագրման վկայական:

Ընտրական հանձնաժողովի նիստերին, իսկ քվեարկության ընթացքում՝ նաև տեղամասային կենտրոնում (քվեարկության սենյակում), կարող են ներկա լինել յուրաքանչյուր միջազգային կազմակերպությունից մինչև երկու դիտորդ՝ թարգմանչի ուղեկցությամբ, իսկ տեղական դիտորդների դեպքում՝ յուրաքանչյուր կազմակերպությունից՝ մեկ դիտորդ:

✓ Միջազգային դիտորդը ընտրական հանձնաժողովի նիստերին, իսկ քվեարկության ընթացքում՝ նաև տեղամասային կենտրոնում (քվեարկության սենյակում), կարող է ներկա լինել, եթե ունի հավատարմագրման վկայական: Միջազգային դիտորդը պարտավոր է դիտորդի հավատարմագրման իր վկայականը տեսանելի ձևով կրել վերնազգեստի վրա:

✓ Հանձնաժողովի նախագահն արգելում է ընտրական հանձնաժողովներում, իսկ քվեարկության ընթացքում նաև քվեարկության սենյակում ներկա լինելու իրավունք չունեցող անձանց, ինչպես նաև վերնազգեստի վրա առանց համապատասխան վկայականի անձանց ներկայությունն ընտրական հանձնաժողովում (տեղամասային կենտրոնում):

✓ Ընտրական հանձնաժողովի նիստերին դիտորդի ներկայությունը արձանագրվում է ընտրական հանձնաժողովի կողմից:

✓ Քվեարկության օրը տեղամասային կենտրոն (քվեարկության սենյակ) դիտորդի այցելության դեպքում համապատասխան գրառում է կատարվում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում (նշվում է կազմակերպության անվանումը, դիտորդի անունը, ազգանունը և տեղամաս մուտք գործելու և տեղամասից հեռանալու ժամը):

Դիտորդն իրավունք ունի՝

✓ հետևելու քվեաթերթիկների տպագրման, փոխադրման, պահպանման և հաշվարկման գործընթացներին:

Դիտորդները կարող են տպագրության ողջ ընթացքում տպագրատանը հետևել քվեաթերթիկների տպագրմանը, իրենց միջոցներով ուղեկցել քվեաթերթիկները տեղամասային ընտրական հանձնաժողով, իսկ քվեարկության արդյունքներն ամփոփելուց հետո՝ ընտրական փաստաթղթերը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովից տարածքային ընտրական հանձնաժողով տեղափոխող մեքենան:

Դիտորդները կարող են քվեարկության նախորդ օրը տարածքային ընտրական հանձնաժողովում հետևել քվեաթերթիկները տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներին հատկացնելու գործընթացին, դրանց պահպանմանը, քվեարկությանը նախորդող և քվեարկության օրը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում չմիջամտելով հանձնաժողովի աշխատանքներին, հետևել քվեաթերթիկների հաշվարկման գործընթացներին:

Դիտորդն իրավունք ունի՝

✓ անարգել ծանոթանալու քվեաթերթիկների նմուշներին, ընտրական հանձնաժողովի նախագահի, նախագահի տեղակալի, հանձնաժողովի քարտուղարի կամ հանձնաժողովի անդամներից որևէ մեկի ներկայությամբ, ում կհանձնարարի հանձնաժողովի նախագահը, անարգել ծանոթանալու տվյալ ընտրական հանձնաժողովի տնօրինության տակ գտնվող ընտրական փաստաթղթերին, ընտրական հանձնաժողովների որոշումներին, նիստերի արձանագրություններին, դատարանի համապատասխան վճիռներին, ընտրողների ցուցակները կազմող լիազոր մարմնի՝ ընտրողին տրամադրած համապատասխան տեղեկանքին, ստանալու դրանց պատճենները կամ դրանցից քաղվածքներ (բացառությամբ ընտրողների ստորագրած ցուցակների), քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի ժամանակ ինքնուրույն կատարելու քաղվածքներ ընտրողների ստորագրած ցուցակներից:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը քվեարկության արդյունքների ամփոփման, իսկ տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի գործընթացը կազմակերպում են այնպես, որ դիտորդները հնարավորություն ունենան անարգել հետևել քվեաթերթիկների վավերականության որոշման, քվեաթերթիկների տեսակավորման և հաշվարկման գործընթացներին:

Դիտորդը կարող է լուսանկարահանել, տեսանկարահանել ընտրական հանձնաժողովների միստերը, ինչպես նաև քվեարկության ընթացքը և քվեարկության արդյունքների ամփոփման գործընթացը և քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի աշխատանքները՝ չխախտելով ընտրողների քվեարկության գաղտնիության իրավունքը:

! Ընտրողների ստորագրած ցուցակները չեն կարող լուսանկարահանվել և տեսանկարահանվել:

Դիտորդի պահանջով նրան տրվում է ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների արձանագրությունից քաղվածք՝ վավերացված հանձնաժողովի նախագահի և քարտուղարի ստորագրություններով և հանձնաժողովի կնիքով:

Դիտորդն իրավունք ունի՝

✓ բողոքարկել ընտրական հանձնաժողովների որոշումները, գործողությունները և անգործությունը, եթե գտնում է, որ խախտվել են դիտորդի Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքով սահմանված իրավունքները:

Դիտորդն իրավունք ունի՝

✓ ազատ տեղաշարժվելու քվեարկության սենյակում՝ քվեաթերթիկների ու քվեատուփի դիտարկման համար:

Դիտորդը քվեարկության օրը հետևում է ընտրական հանձնաժողովի աշխատանքներին և կարող է հանձնաժողովի նախագահին ներկայացնել իր դիտարկումներն ու առաջարկությունները:

! Դիտորդն իրավունք չունի միջամտելու ընտրական հանձնաժողովի աշխատանքներին կամ վերջիններիս կողմից որոշումների ընդունմանը:

Դիտորդի իրավունքների որևէ սահմանափակում չի թույլատրվում: Ոչ ոք (այդ թվում՝ ընտրական հանձնաժողովները) իրավունք չունի դիտորդին դուրս հանելու քվեարկության սենյակից կամ ցանկացած այլ կերպ նրան մեկուսացնելու հանձնաժողովի աշխատանքներին ներկա լինելուց, բացառությամբ նրան ձերբակալելու կամ կալանավորելու դեպքերի:

Դիտորդը պարտավոր է պահպանել ընտրական օրենսգրքի պահանջները: Դիտորդական առաքելություն իրականացնելու շրջանակներում դիտորդն իրավունք չունի կատարել միջազգային իրավունքի նորմերին հակասող կամ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքով չսահմանված գործառույթներ:

Դիտորդական առաքելություն իրականացնող կազմակերպությունները ընտրությունների վերաբերյալ իրենց գեկույցները ներկայացնում են կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով,

իսկ միջազգային դիտորդական կազմակերպությունները՝ նաև Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարություն:

Դիտորդի կողմից որևէ թեկնածուի, համաձայնական ընտրակարգով ընտրություններին մասնակցող կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի աջակցելու դեպքում կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովն իրավունք ունի այն կազմակերպությանը, որի անդամ է դիտորդը, զրկելու դիտորդական առաքելություն իրականացնելու իրավունքից:

ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ ԵՎ ԱՆՑԿԱՑՈՒՄԸ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գործողությունները քվեարկության նախորդ օրը

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը վիճակահանությամբ որոշում է քվեաթերթիկներն ստորագրող հանձնաժողովի երեք անդամի, ովքեր պարտավոր են այդ օրը՝ մինչև **ժամը 24.00-ն**, ստորագրել բոլոր քվեաթերթիկների հակառակ կողմում:

!Քվեաթերթիկներն ստորագրելու ընթացքում հանձնաժողովի անդամը ստորագրման իր ընտրած տարբերակը փոխել չի կարող

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գործողությունները քվեարկության օրը

Քվեարկության օրը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նիստը տեղամասային կենտրոնում սկսվում է ժամը **7.00-ին**:

Հանձնաժողովն իր նիստում վիճակահանությամբ որոշում է հանձնաժողովի անդամների միջև աշխատանքային պարտականությունների բաշխումը:

Մինչև տեղամասային կենտրոնի բացումը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը քվեարկությանը ներկա լինելու իրավունք ունեցող անձանց ներկայությամբ.

✓ հանում է փաթեթավորված կնիքը, քվեաթերթիկները, ընտրողների ցուցակները,

✓ ստուգում է փաթեթավորված կնիքի փաթեթի անձեռնմխելիությունը, բացում է փաթեթավորված կնիքը, գրանցամատյանում կնիք դնելով՝ հայտարարում է կնիքի համարը,

✓ ստուգում է քվեատուփի դատարկ լինելը, փակում և կնքում է քվեատուփը(անհրաժեշտության դեպքում նաև՝ շրջիկ արկղը),

✓ ընտրողների ցուցակները հանձնում է ընտրողների գրանցման համար պատասխանատու անդամ(ներ)ին, քվեաթերթիկները՝ քվեաթերթիկ հատկացնող անդամ(ներ)ին, կնիքը՝ քվեաթերթիկը կնքող անդամին:

Վերոհիշյալ բոլոր գործողությունների մասին տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում կատարվում են համապատասխան գրառումներ:

ժամը 8:00-ին ընտրական տեղամասը հայտարարվում է բացված և թույլատրվում է ընտրողների մուտքը քվեարկության սենյակ:

ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԸ

1. Ընտրողների գրանցումը

Քվեարկությանը ներկայացած յուրաքանչյուր ընտրող պետք է գրանցվի հանձնաժողովի գրանցման համար պատասխանատու անդամի մոտ գտնվող ընտրողների ցուցակում՝ ներկայացնելով անձը հաստատող փաստաթուղթ: Առանց սինանված կարգով գրանցվելու՝ ընտրողը չի կարող քվեաթերթիկ ստանալ և քվեարկել:

Եթե ընտրողը չի կարող ինքնուրույն ստորագրել ընտրողների ցուցակում, ապա նա իրավունք ունի դիմելու այլ քաղաքացու օգնության, բացառությամբ ընտրական հանձնաժողովի անդամների և վստահված անձանց:

2. Քվեաթերթիկ ստանալը

Գրանցվելուց անմիջապես հետո ընտրողը մոտենում է հանձնաժողովի՝ քվեաթերթիկների տրամադրման համար պատասխանատու անդամին, որը քվեաթերթիկը հանձնում է ընտրողին:

3. Քվեաթերթիկը կնքելը

Քվեաթերթիկը կնքող հանձնաժողովի անդամը հանձնում է ընտրողի՝ տվյալ ընտրական տեղամասում հաշվառված լինելու մեջ և կնքում է քվեաթերթիկը:

4. Քվեարկությունը

Ստանալով համամասնական և մեծամասնական ընտրակարգով քվեաթերթիկները՝ ընտրողն անցնում է քվեարկության խցիկ՝ քվեարկելու:

! Ընտրողը քվեաթերթիկը լրացնում է գաղտնի՝ քվեարկության խցիկում:

Արգելվում է որևէ ձևով տեղեկանալ, թե ընտրողն ինչպես է քվեարկում:

Քվեաթերթիկն ինքնուրույն լրացնելու հնարավորություն չունեցող ընտրողն իրավունք ունի հանձնաժողովի նախագահին տեղեկացնելուց հետո քվեարկության խցիկ հրավիրելու այլ անձի, որը չպետք է լինի ընտրական հանձնաժողովի անդամ, վստահված անձ :

! Անձն իրավունք ունի օգնելու քվեաթերթիկն ինքնուրույն լրացնելու հնարավորություն չունեցող միայն մեկ ընտրողի:

ՈՒ Շ Ա Դ Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն- Սահմանափակ ֆիզիկական հնարավորություններ, ինչպես նաև քվեարկությանը մասնակցելու դժվարություններ ունեցող ընտրողները, առանց տեղամասային կենտրոնի տեղակայման շենք մտնելու քվեարկությանը մասնակցում են տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի օգնությամբ, առնվազն 1 վստահված անձի կամ առնվազն 1 դիտորդի, կամ վստահված անձի ու դիտորդի, կամ ընտրողին օգնելու իրավունք ունեցող քաղաքացու ներկայությամբ:

Եթե ընտրողը կարծում է, որ քվեաթերթիկը սխալ է լրացրել կամ վնասել է, ապա կարող է դիմել հանձնաժողովի նախագահին՝ նոր քվեաթերթիկ ստանալու համար:

Հանձնաժողովի նախագահի հանձնարարությամբ ընտրողին հատկացվում է նոր քվեաթերթիկ, ընտրողների ցուցակում կատարվում է համապատասխան նշում տվյալ ընտրողի անվան, ազգանվան դիմաց: Սխալ լրացված (վնասված) քվեաթերթիկն անհապաղ մարվում է:

Ընտրողը մոտենում է քվեատուփի համար պատասխանատու անդամին, որը ընտրողին հնարավորություն է ընձեռում քվեաթերթիկը գցելու քվեատուփի մեջ:

Տեղամասային կենտրոնի փակումը

Ժամը 20:00 -ին տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը հայտարարում է քվեարկության ավարտի մասին և

✓ արգելում է ընտրողների մուտքը քվեարկության սենյակ.

✓ քվեարկության սենյակում գտնվող ընտրողներին քվեարկելու հնարավորություն է տալիս.

✓ փակում է քվեատուփի ճեղքը.

✓ փակում է տեղամասային կենտրոնը:

Քվեարկության արդյունքների ամփոփումը

Քվեարկության արդյունքների ամփոփումը կատարվում է քվեարկության սենյակում: Քվեարկության արդյունքների ամփոփումն սկսվում է անմիջապես քվեարկության ավարտից հետո և ընթանում առանց ընդհատման մինչև քվեարկության արդյունքների ամփոփման վերաբերյալ արձանագրության կազմումը: Նախ ամփոփվում են համամասնական ընտրակարգով քվեարկության արդյունքները, ապա՝ մեծամասնական:

Քվեարկության արդյունքների ամփոփման փուլում կատարվում են հետևյալ գործողությունները՝

1. հաշվարկվում է չօգտագործված, ընտրողների կողմից ոչ ճիշտ լրացված (վնասված) և հետ տրված քվեաթերթիկների ընդհանուր թիվը.

2. հաշվարկվում է ընտրողների յուրաքանչյուր լրացուցիչ ցուցակի (այդ թվում՝ քվեարկության օրն ընտրական տեղամասում կազմված լրացուցիչ ցուցակի) ընտրողների թիվը՝ առանձին-առանձին, ստացվում է ընտրական տեղամասում ընտրողների ընդհանուր թիվը.

3. հաշվարկվում և արձանագրվում է քվեարկության մասնակիցների թիվը ընտրողների ցուցակներում (այդ թվում՝ լրացուցիչ ցուցակներում)՝ ընտրողների ստորագրությունների հիման վրա.

4. տեսակավորվում են քվեաթերթիկները.

Հանձնաժողովի նախագահը բացում է քվեատուփը: Քվեատուփից հանում է մեկ քվեաթերթիկ: Հանձնաժողովի նախագահը հայտարարում է քվեաթերթիկի վավեր, անվավեր կամ չսահմանված նմուշի լինելու մասին, վավեր քվեաթերթիկի դեպքում հայտարարում նաև, թե ինչպես է քվեարկված, ապա ցուցադրում այնպես, որ այն տեսանելի լինի ներկաների համար: Պահանջի դեպքում քվեաթերթիկը փոխանցվում է հանձնաժողովի մյուս անդամներին: Հանձնաժողովի նախագահի արտահայտած կարծիքին համաձայն չլինելու դեպքում հանձնաժողովի անդամը ներկայացնում է առարկություն: Առարկության դեպքում քվեարկության արդյունքով (քվեարկության է դրվում հանձնաժողովի անդամի առաջարկությունը, և եթե հանձնաժողովի անդամի առաջարկությունը քվեարկությամբ չի ընդունվում, ապա ընդունված է համարվում հանձնաժողովի նախագահի առաջարկությունը), իսկ առարկություն չլինելու դեպքում հանձնաժողովի նախագահը, իր հայտարարության համաձայն, ըստ քվեաթերթիկում կատարված քվեարկության նշումի, քվեաթերթիկը դնում է համապատասխան թեկնածուի օգտին, մեկ թեկնածու քվեարկվելու դեպքում՝ թեկնածուին կողմ կամ դեմ քվեարկված կամ անվավեր քվեաթերթիկների փաթեթի մեջ, որից հետո քվեատուփից հանում է հաջորդ քվեաթերթիկը:

Այդ գործողությունը կրկնվում է քվեատուփում առկա բոլոր քվեաթերթիկների համար:

Քվեաթերթիկների վավերականությունը

Սահմանված նմուշի քվեաթերթիկն անվավեր է, եթե՝

✓ մեկից ավելի թեկնածուի, կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) օգտին նշումներ է ներառում.

✓ մեկ թեկնածու քվեարկվելու դեպքում միաժամանակ «կողմ եմ» և «դեմ եմ» բառերի դիմաց նշումներ է ներառում.

✓ որևէ նշում չի ներառում.

✓ բացի քվեարկության համար կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սահմանած կամ դրան նմանվող նշանից ներառում է այլ՝ ընտրողի ինքնությունը բացահայտող նշում.

✓ քվեաթերթիկի վերին աջ անկյունում ՏԸՀ կնիքով կնքված չէ.

✓ ընտրական հանձնաժողովի 3 անդամի կողմից քվեաթերթիկի հակառակ կողմում ստորագրված չէ.

✓ ակնհայտ խախտված է քվեաթերթիկում նշում կատարելու սահմանված ձևը:

Սահմանված ձևի ոչ էական խախտումը չի կարող համարվել քվեաթերթիկի անվավերության հիմք, եթե ընտրողի մտադրությունը հստակ է և աներկբա:

Տեսակավորման ողջ ընթացքում հանձնաժողովի անդամներին արգելվում է նշումներ կատարել, ինչպես նաև իրենց մոտ ունենալ գրիչներ, մատիտներ և նշումներ կատարելու այլ առարկաներ:

5. հաշվարկվում և հրապարակվում են.

- յուրաքանչյուր թեկնածուին, կուսակցությանը (կուսակցությունների դաշինքին) կողմ քվեարկված քվեաթերթիկների թիվը,

- մեկ թեկնածու, կուսակցություն (կուսակցությունների դաշինք) քվեարկվելու դեպքում՝ թեկնածուին, կուսակցությանը (կուսակցությունների դաշինքին) կողմ կամ դեմ քվեարկված քվեաթերթիկների թիվը,

- անվավեր քվեաթերթիկների թիվը:

Հաշվարկված թվերը հրապարակվում են և արձանագրվում գրանցամատյանում:

Հիմք ընդունելով կատարված հաշվարկները և գրանցամատյանում արձանագրված տվյալները տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը կազմում է տեղամասում քվեարկության արդյունքների արձանագրություն: Արձանագրության կազմումը հանձնաժողովը պետք է ավարտի քվեարկության ավարտից *ոչ ուշ, քան 10 ժամ* հետո:

Քվեարկության ավարտից հետո՝ ոչ ուշ, քան *12 ժամվա* ընթացքում, տարածքային ընտրական հանձնաժողով են ներկայացվում.

- ✓ ընտրական փաստաթղթերի կնքված ընդհանուր փաթեթը (քվեաթերթիկներ, ընտրացուցակներ, ՏԸՀ արձանագրությունների 1-ական օրինակ),

- ✓ քվեարկության արդյունքների արձանագրության 2 օրինակը,

- ✓ քվեարկության մասնակիցների թվի վերաբերյալ արձանագրությունը,

- ✓ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գործավարության մատյանը,

- ✓ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կնիքը,

- ✓ քվեատուփը /քվեատուփերը, շրջիկ արկղը/,

- ✓ քվեարկության խցիկները:

Ընտրական փաստաթղթերը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը և քարտուղարը տարածքային ընտրական հանձնաժողով են տեղափոխում ոստիկանության ծառայողների ուղեկցությամբ:

Ընտրական փաստաթղթերը տարածքային ընտրական հանձնաժողովում հանձնվում և ընդունվում են հանձնողի ու ընդունողի կողմից ստորագրելու և ստացական տալու միջոցով:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի գործողությունները տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների արձանագրությունները ստանալուց հետո

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովում ստուգվում է ընտրական տեղամասերում քվեարկության արդյունքների վերաբերյալ արձանագրությունների կազմման վավերականությունը, իսկ թվաբանական սխալների առկայության դեպքում տեղամասային

ընտրական հանձնաժողովի նախագահը և քարտուղարը վերացնում են այդ սխալները՝ ուղղումները վավերացնելով իրենց ստորագրություններով:

! Ելակետային տվյալների փոփոխություն չի կատարվում: Ելակետային են տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կողմից հատ-հատ հաշվելու միջոցով ստացված տվյալները:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովում նշում է կատարվում տեղամասում քվեարկության արդյունքների վերաբերյալ արձանագրության ընդունման ամսաթվի և ժամանակի մասին, ինչը վավերացվում է տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի ստորագրությամբ և հանձնաժողովի կնիքով:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովը համեմատում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կնիքի համարը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի արձանագրության կնիքի համարի հետ:

Համապետական ընտրությունների ժամանակ տարածքային ընտրական հանձնաժողովը պարբերաբար, բայց **ոչ ուշ, քան 3 ժամը մեկ** կատարում է տարածքում քվեարկության արդյունքների աղյուսակավորում՝ ըստ ընտրական տեղամասերի:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի կողմից ընտրական տեղամասերում քվեարկության արդյունքների արձանագրությունների տվյալների աղյուսակավորումն ավարտվում է քվեարկության ավարտից հետո՝ **ոչ ուշ, քան 18 ժամվա** ընթացքում:

Ընտրության արդյունքների ամփոփում

Մեծամասնական ընտրակարգով պատգամավորի ընտրությունների քվեարկության **նախնական արդյունքները** համապատասխան տարածքային ընտրական հանձնաժողովի կողմից ամփոփվում և արձանագրությամբ վավերացվում են քվեարկության ավարտից հետո՝ **ոչ ուշ, քան 18 ժամվա ընթացքում:**

Իսկ համասնական ընտրակարգով ընտրությունների քվեարկության **նախնական արդյունքները** կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի կողմից ամփոփվում, արձանագրությամբ վավերացվում ու հանրային հեռուստատեսությամբ ուղիղ եթերով պաշտոնապես հրապարակվում են քվեարկության ավարտից հետո՝ **ոչ ուշ, քան 24 ժամ հետո:**

Ընտրությունների արդյունքներն ամփոփվում և դրա վերաբերյալ **վերջնական որոշում** ընդունվում է քվեարկության օրվանից հետո՝ **7-րդ օրը:**

Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նորմատիվ և անհատական որոշումները տեղադրված են կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի համացանցային կայքում **www.cecncr.am:**

